

TOLL- OG AVGIFTS DIREKTORATET
Juridisk avdeling/Tariff- og opprinnelsesseksjonen

RUNDSKRIV TIL TOLLVESENET OG NÆRINGSLIVET

Utgitt som særtrykk samt publisert på I*nett

Iverksetting av Frihandelsavtale

mellom

EFTA-landene
(Island, Liechtenstein, Norge, Sveits)

og

Den sørafrikanske tollunion - SACU
(Botswana, Lesotho, Namibia, Swaziland, Sør-Afrika)

herunder
iverksetting av

Bilateral landbruksavtale
mellom
Norge og SACU

Pr. 1. mai 2008

**Rundskriv til tollvesenet og næringslivet
vedrørende iverksetting av
frihandelsavtale
mellom**

**EFTA-landene
(Island, Liechtenstein, Norge, Sveits)
og**

**Den sørafrikanske tollunion - SACU
(Botswana, Lesotho, Namibia, Swaziland, Sør-Afrika)**

**herunder
iverksetting av
bilateral landbruksavtale
mellom
Norge og SACU**

1. INNLEDNING	5
1.1. Generelt	5
1.2. Ikrafttredelse	6
1.3. Tolltariffen – preferansetollsatsar	6
1.4. GSP-systemet	6
1.5. Praktiske tiltak	7
2. AVTALENES INNHOLD	7
2.1. Frihandelsavtalen EFTA-SACU	7
2.2. Norge/SACU-avtalen for basislandbruksvarer	8
2.3. Tollmyndighetenes forpliktelser	9
3. FRIHANDELSOMRÅDET - EFTA/SACU	9
4. VAREOMFANGET	9
4.1. Produkter som hører under kapitlene 25 til 97 i HS-nomenklaturen (tolltariffen)	9
4.2. Bearbejdede landbruksprodukter som er omfattet av Vedlegg III til Avtalen	9
4.3. Fisk og andre marine produkter som er oppført i Vedlegg IV til Avtalen	10
4.4. Landbruksprodukter omfattet av den bilaterale landbruksavtalen	10
5. IMPORT-/EKSPORTTOLL	10
6. TOLLPREFERANSENE	10
6.1. Innførsel til Norge	10
6.1.1. Frihandelsavtalen	10
6.1.2. Nærmere om grunnlaget for tollpreferansene	11
6.1.3. Den bilaterale landbruksavtalen	11
6.2. Innførsel til SACU	11
6.2.1. Frihandelsavtalen	11
6.2.2. Den bilaterale landbruksavtalen	12
7. VILKÅR FOR PREFERANSETOLLBEHANDLING	12
8. NÆRMERE OM BETINGELSENE FOR PREFERANSETOLL-BEHANDLING	12
8.1. Krav om preferansetollbehandling	12
8.2. Opprinnelsesreglene	13
8.2.1. Generelt	13
8.2.2. Oppnåelse av opprinnelsesstatus	14
8.2.3. Produkter fremstilt i sin helhet	14
8.2.4. Produkter tilstrekkelig bearbejdet eller foredlet	14

8.2.5. Kumulasjon av opprinnelse	15
8.2.6. Toleranseregel	15
8.2.7. Opprinnelsesland	16
8.3. Territorialitetsprinsippet	16
8.4. Forsendelsesregelen.....	17
8.5. Kvalifiserende enheter.....	17
8.6. Delsendinger, delfortolling, samlesendinger og emballasje.....	17
8.6.1. Delsendinger.....	17
8.6.2. Delfortolling	18
8.6.3. Samlesendinger.....	18
8.6.4. Emballasje	18
9. OPPRINNELSESBEVIS.....	18
9.1. Generelt om opprinnelsesbevis.....	18
9.1.1. Privatimport.....	19
9.1.2. Innførsel til Norge	19
9.1.3. Utførsel fra Norge.....	19
9.2. Utstedelse av fakturaerklæringer.....	19
9.3. Eksportørens underskrift på opprinnelsesbevis	20
9.4. Godkjent eksportør	20
9.5. Gyldighetstid for opprinnelsesbevis	21
9.6. Oppbevaring av bevis og grunnlagsdokumenter	21
9.7. Mangler og feil, mv	21
9.7.1. Mangler og feil	21
9.7.2. Mistanke	22
9.7.3. Verifikasjoner	22
10. VERDIGRENSER FOR SMÅSENDINGER/REISENDES BAGASJE UTEN HANDELSMESSIG KARAKTER	22
11. TOLLDEKLARERINGEN	23
11.1. Ny landgruppe i TVINN.....	23
11.2. Utfylling av Enhetsdokumentet ved innførsel.....	23
12. VARER DISPONERT OVER UTEN TOLLVESENETS MELLOMKOMST	24
13. STRAFFEBESTEMMELSER - TOLLOVEN.....	25

VEDLEGG

Vedlegg 1	BEARBEIDEDE LANDBRUKSPRODUKTER
Vedlegg 2	FISK OG ANDRE MARINE PRODUKTER
Vedlegg 3	LANDBRUKSAVTALE MELLOM SACU-STATENE OG NORGE
Vedlegg 4	IMPORTTOLL
Vedlegg 5	DEFINISJON AV BEGREPET "OPPRINNELSESPRODUKTER" OG METODER FOR ADMINISTRATIVT SAMARBEID

1. INNLEDNING

1.1. Generelt

Forhandlinger om inngåelse av en frihandelsavtale mellom EFTA-landene og SACU har pågått gjennom til sammen syv forhandlingsrunder i henholdsvis Pretoria og Geneve i løpet av perioden 2003 - 2005. Avtalen med vedlegg og protokoller ble ferdigforhandlet i Pretoria og parafert 26. august 2005. Frihandelsavtalen og den bilaterale landbruksavtalen ble undertegnet av Norge, Island og Liechtenstein på Island 26. juni 2006. Sveits, Sør-Afrika og Swaziland undertegnet avtalen i Sveits 1. juli 2006, mens Namibia og Botswana undertegnet avtalen i Botswana 14. juli 2006. Lesotho undertegnet avtalen 7. august 2006. Den etterfølgende tiden har vært nytt til oversettelser og nasjonale ratifikasjoner.

Handelsavtalen er inngått mellom medlemslandene i "Southern African Customs Union" (SACU) (bestående av Sør-Afrika, Namibia, Botswana, Lesotho og Swaziland) på den ene siden og EFTA-statene på den andre. Avtalen regulerer handelen mellom den enkelte EFTA-stat og SACU som tollunion, bortsett fra der det fremkommer spesifikt av avtalen at den gjelder mellom hver enkelt SACU-stat og EFTA-statene. De tilsvarende forbindelser mellom EFTA-statene er regulert av EFTA-konvensjonen.

Hovedformålet med handelsavtalen er å stimulere til økt samhandel og økonomisk samarbeid mellom partene. Videre er det et mål å sikre at EFTA-landenes eksportvarer oppnår minst like gode vilkår ved innførsel til SACU som varer fra EU. Dette gjelder særlig for EFTAs eksport til Sør-Afrika, da dette landet inngikk en handelsavtale med EU allerede i 1999.

Frihandelsavtalen omfatter med få unntak handel med industrivarer, bearbejdede landbruksvarer, fisk og andre marine produkter. Avvikling av eventuelle handelshindringer som kvantitative restriksjoner skal foretas fra avtalens ikrafttredelse. Avvikling av tollsatser skal gjennomføres etter en fastlagt tidsplan. For sensitive produkter sikrer avtalen fjerning av toll over tid. Avtalen gir SACU som tollunion, og BLNS-landene enkeltvis, rett til å iverksette visse handelstiltak hvis det oppstår problemer som følge av handelsliberaliseringen. Videre vil SACU-statene kunne beholde toll på enkelte sensitive industriprodukter. Disse vil bli gjenstand for gjennomgang med jevne mellomrom etter avtalens ikrafttreden.

Avtalen åpner for fri markedsadgang for norske varer (etter tollnedtrappingsperioder for enkelte produkter) og forbedret markedsadgang for norske tjenester i SACU. Avtalestatene påtar seg i tillegg forpliktelser vedrørende konkurranse og offentlige anskaffelser.

Sør-Afrika er det viktigste norske markedet i SACU. Verdien av norsk industrivareeksport til Sør-Afrika utgjorde i 2005 omlag 418 millioner kroner og innebærer en økning på omlag 100 prosent over en periode på åtte år. De største eksportsektorene i 2005 var bl.a. elektriske maskiner, maskiner, jern og stål samt fisk og sjømat. Den gjennomsnittlige bundne tollsatsen i Sør-Afrika for industrivarer er i dag 15,8 % mens den gjennomsnittlige anvendte tollsatsen for industrivarer er 5,3 %. Avtalen innebærer at norsk eksport av industrivarer til SACU vil oppnå tilnærmet de samme betingelser som EU får på dette markedet. Avtalen sikrer således at norsk eksport av varer ikke vil bli diskriminert i forhold til EU og legger forholdene til rette for økt eksport av varer til SACU.

Norge har oppnådd spesielt gode betingelser for fiskeeksporten sammenlignet med konkurrenter som Chile og EU. De anvendte tollsatsene i Sør-Afrika ligger pt på 25 % for laks og andre fiskeprodukter. Tollen på laks vil etter 9 års nedtrapping bli fullstendig avvirket. Norge vil derfor oppnå full frihandel med fisk og marine produkter, uten unntak. Ingen andre land, inkludert EU og Chile, har handelsavtaler med SACU som dekker handel med fisk.

Forutsatt at forholdene forblir uendret betyr dette at norsk fiskeeksport i løpet av få år vil oppnå et konkurransefortrinn.

Parallelt med handelsavtalen har Norge fremforhandlet en bilateral avtale om handel med basislandbruksvarer med SACU. De øvrige EFTA-statene har inngått tilsvarende bilaterale landbruksavtaler. Landbruksavtalen er formelt sett ikke en integrert del av handelsavtalen med SACU, men er en del av de juridiske instrumenter som oppretter et frihandelsområde mellom EFTA-statene og SACU. Fra norsk side er det tatt hensyn til at flere av SACU-statene er utviklingsland. Lesotho er et minst utviklet land (MUL), men Norge gir i dag også Botswana og Namibia tilnærmet tilsvarende behandling. De ordinære GSP-preferanser ("Generalized System of Preferences") er implementert i handelsavtalen, samtidig som det for enkelte produkter er avtalefestet bedre tollpreferanser. Norge har videre gitt Botswana og Namibia en tollfri storfekjøttkvote på 500 tonn innenfor den bilaterale handelsavtalen og videreført dagens autonome tollfrie kvote på 2700 tonn under GSP-systemet. Den nye kvoten på 500 tonn administreres av Statens Landbruksforvaltning (SLF) og fordeles importører ved auksjon, jf r.skr. 2003/907 LMD.

I et vedlegg til avtalen gis Norge rett, ved ratifikasjon, til å unnta Svalbard fra avtalens geografiske virkeområde, med unntak av de bestemmelser som gjelder handelen med varer. Norge vil benytte seg av denne retten.

Avtalene er behandlet og inntatt som vedlegg til Stortingsproposisjon nr. 86 (2005-2006). Stortinget har samtykket i at avtalene kan tre i kraft. I samsvar med Stortingets vedtak og Finansdepartementets melding av 25. oktober 2006, er Toll- og avgiftsdirektoratet bemyndiget til å iverksette de tollreduksjoner og øvrige tolladministrative tiltak som følger av avtalene.

1.2. Ikrafttredelse

Frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og SACU settes i verk fra 1. mai 2008. Landbruksavtalen mellom Norge og SACU settes i verk fra samme dato.

Varer innført til Norge den 1. mai 2008 og senere, som ved fremleggelse av tilfredsstillende opprinnelsesbevis kan dokumenteres å være opprinnelsesprodukter fra SACU i henhold til disse avtalene, og som fyller de øvrige vilkår som er fastsatt i avtalene, kan innrømmes preferansetollbehandling fra 1. mai 2008 i samsvar med de tollsatser som følger av de avtalte konsesjoner.

1.3. Tolltariffen – preferansetollsatser

De preferansetollsatser som følger av de her inngåtte avtaler med SACU, gjøres gjeldende i TVINN fra 1. mai 2008. Preferansetollsatserne for varer med opprinnelse i SACU inntas i den elektroniske utgaven av tolltariffen sammen med preferansetollsatserne for de øvrige avtaleland snarest mulig. Den trykte utgaven oppdateres med virkning fra 1. januar 2009.

1.4. GSP-systemet

GSP-systemet er et viktig verktøy for å gi særfordeler til utviklingsland i verdens handelssystem. Norge har implementert et omfattende system til fordel for utviklingslandene. Sør-Afrika og Swaziland får i dag ordinær GSP-behandling. Under GSP-systemet er det imidlertid mulig å behandle de minst utviklede landene bedre enn andre utviklingsland. Norge gir toll og kvotefri markedsadgang til Lesotho, mens Botswana og Namibia får tilnærmet samme behandling (tollpreferanse for en del landbruksvarer på egen liste).

Normalt er det slik at når en handelsavtale blir inngått mellom EFTA-statene og et annet land som nyter godt av det norske GSP-systemet for utviklingsland, så blir GSP-preferansene for landet avvirket ved handelsavtalens iverksetting. Sveits har samme praksis. Det er også norsk praksis at det gis en kort overgangstid på 3 måneder (hvor begge systemer virker parallelt) ut fra praktiske hensyn for varer som er underveis.

I det foreliggende tilfelle er det imidlertid i forbindelse med forhandlingene avgitt en særskilt erklæring fra norsk side vedrørende GSP-systemet for landbruksprodukter. Erklæringen, som er en del av den bilaterale landbruksavtalen, forplikter Norge til å gi Lesotho, Namibia og Botswana deres eksisterende GSP-preferanser frem til 31. desember 2007. Etter denne dato vil de fortsatt bli behandlet som MUL i henhold til DAC-listen eller ved en beslutning fattet av Stortinget. Hvis Norge skulle ønske å forringe nevnte lands eksisterende preferanser vil Norge først konsultere med disse landene for å finne en gjensidig akseptabel løsning. Hvis konsultasjonene ikke fører frem, kan partene be om en gjennomgåelse av konsesjonene gitt under landbruksavtalen i henhold til artikkel 6 i denne.

1.5. Praktiske tiltak

Det vil ikke bli laget en egen håndbok beregnet på preferansesamhandelen mellom EFTA-landene og SACU. Dette iverksettingsrundskrivnet ("Særtrykk fra direktoratet") er imidlertid så omfattende og inneholder også en del av avtalens tilhørende vedlegg, slik at denne publikasjon gir fullt ut grunnlag for å kunne vurdere eksportvarers opprinnelsesstatus og de tollpreferanser som slike varer vil være berettiget til ved innførsel til hhv SACU eller Norge.

Tollregionene kan bestille Stortingsproposisjon nr. 86 (2005-2006) ved henvendelse til Statens forvaltningstjeneste, og finnes ellers på www.regjeringen.no/Utenriksdepartementet.

Tollvesenet bes veilede norske eksportører, importører og speditører/transportører på beste måte, bl.a. ved utdeling av dette særtrykk av iverksettingsrundskrivnet. Avtalene blir offentlig kunngjort av Utenriksdepartementet etter vanlig prosedyre. Norske eksportører og andre næringsdrivende kan også bestille enkeltteksemplarer av proposisjonen ved henvendelse til Akademika, avd. for offentlige publikasjoner (tlf. 22 18 81 00, fax 22 18 81 01 eller e-post offpubl@akademika.no), jf også internett "www.regjeringen.no". Tollvesenet må på forespørsel kunne gi norske eksportører opplysninger om bl.a. avtalens vareomfang og hvilke opprinnelsesregler som gjelder for konkrete produkter beregnet for eksport fra Norge til SACU, jf etterfølgende avsnitt 8.2.

2. AVTALENES INNHOLD

2.1. Frihandelsavtalen EFTA-SACU

Frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og SACU er bygget over samme lest som EFTAs avtaler med Chile, Mexico og Singapore. Avtalen består av en fortale, 7 kapitler, 44 artikler og 8 vedlegg som er integrert i avtalen. I tillegg kommer de bilaterale landbruksavtalene mellom SACU og hver enkelt EFTA-stat.

Avtalen er i henhold til utviklingspolitiske hensyn asymmetrisk. Dette innebærer at EFTA-statene gir full tollfrihet for alle industrivarer og fisk fra avtalens ikrafttredelse, mens SACU har tollnedtrappingsperioder for visse industrivarer og fisk. SACU vil også kunne beholde toll på enkelte sensitive industriprodukter som vil bli gjenstand for gjennomgåelse med jevne mellomrom etter avtalens ikrafttreden med sikte på å avvikle dem. SACU, og BLNS-landene

enkeltvis, har også beholdt større rettigheter med hensyn til å iverksette handelstiltak hvis det oppstår problemer som en følge av handelsliberaliseringen.

Av frihandelsavtalens innhold og ulike vedlegg nevnes her:

Avtalens fortale fastslår hvem som er partene til avtalen og partenes hensikt med den.

Vedlegg I unntar Svalbard fra anvendelse av avtalen, med unntak for handel med varer.

Vedlegg II spesifiserer de produkter innenfor HS-kapitlene 25 – 97 som ikke omfattes av frihandelsavtalen.

Vedlegg III omfatter bearbeidede landbruksprodukter. Vedlegg III innebærer at EFTA-statene gir tollkonsesjoner for bearbeidede landbruksvarer i henhold til varelisten i vedlegget. EFTA-statene skal gi SACU samme tollbehandling for disse produktene som man i dag gir til EU. I praksis betyr det at SACU for en del bearbeidede landbruksprodukter har oppnådd større tollpreferanser enn det som følger av Norges GSP-system.

I *Vedlegg IV* har EFTA-statene og SACU, med visse unntak, forpliktet seg til å avskaffe all toll på fisk og fiskeprodukter fra avtalens ikrafttredelse. SACU kan opprettholde importtoll for enkelte fiskeprodukter med opprinnelse i en EFTA-stat i en overgangsperiode på ni år. Dette gjelder bl.a. viktige produkter i norsk eksport som fersk og frossen laks og ørret, røkelaks og klippfisk. Av hensyn til øvrige forhandlingsområder og SACU-statenes status som utviklingsland besluttet EFTA-landene å akseptere tilbudet fra SACU. Sveits og Liechtenstein kan opprettholde importtoll for noen få produkter med opprinnelse i SACU til dyrefôr. Avtalepartene har erklært at de er rede til å vurdere muligheten for å redusere sine tollsatser raskere enn angitt i vedlegg IV, eller på annen måte forbedre vilkårene for markedsadgang dersom den økonomiske situasjonen og politikken på området tillater det.

Vedlegg V inneholder opprinnelsesreglene og bestemmelser om administrativt samarbeid i tollsaker (tollprosedyrer). Dette vedlegget har tre tillegg som blant annet inneholder liste over bearbeiding eller foredling som kreves utført på ikke-opprinnelsesmaterialer for at disse skal oppnå opprinnelsesstatus (tillegg 2) og mal for opprinnelseserklæring (tillegg 3).

Vedlegg VI inneholder bestemmelser om gjensidig bistand i tollsaker.

Vedlegg VII spesifiserer tollavtrappingen for visse sensitive varer ved innførsel til SACU. Det er også innarbeidet en oversikt over sensitive varer som midlertidig er unntatt fra tollavtrapping/tollfrihet og hvor SACU forplikter seg til å innrømme tollsatser for varer fra en EFTA-stat som ikke skal være mindre gunstige enn de som innrømmes for slike produkter innført fra andre land.

2.2. Norge/SACU-avtalen for basislandbruksvarer

I tilknytning til frihandelsavtalen har det enkelte EFTA-land parallelt forhandlet frem bilaterale avtaler for handel med landbruksprodukter. Den bilaterale landbruksavtalen mellom Norge og SACU er inntatt som særskilt vedlegg til Stortingsproposisjonen. Denne avtalen omfatter i vesentlig grad preferanseberettiget innførsel til Norge. Norge har blant annet innrømmet SACU tollfrihet eller redusert toll for en rekke planter og plantedeler, blomster, grønnsaker, frukt, oljer og konserverte frukt og grønnsaker. Vareomfanget og tollsatsene fremgår av særskilte vedlegg. I samsvar med landbruksavtalens artikkel 3 nr. 1 skal

opprinnelsesreglene som er fastsatt i frihandelsavtalen mellom SACU og EFTA-statene også anvendes for handelen med basislandbruksvarer.

2.3. Tollmyndighetenes forpliktelser

Avtalepartenes tollmyndigheter har rett og plikt til å kontrollere at tollpreferanser kun blir innrømmet (beregnet) i samsvar med bestemmelsene i de to omtalte avtalene samt at andre tollmessige forhold blir overholdt.

Preferansetollbehandling ved innførsel til Norge kan bare innrømmes (deklarerer og beregnes) for varer med såkalt frihandelsstatus ("opprinnelsesprodukter") som det foreligger tilfredsstillende opprinnelsesbevis for. Preferansesatsene innarbeides i TVINN og tolltariffen.

Ved eksport fra Norge av varer som er preferanseberettiget i henhold til denne frihandelsavtalen kan Tollvesenet kontrollere at utstedelse av opprinnelsesbevis skjer i samsvar med avtalens bestemmelser. Tollvesenets kontroller kan foretas på eksporttidspunktet for varene eller i etterhånd. Tollmyndighetene har rett til å kontrollere firmaenes regnskaper og alle forhold omkring produkter som det er utferdiget opprinnelsesdokumentasjon for under denne avtalen.

Tollmyndighetene i avtalelandene skal gjensidig informere hverandre om bl.a. resultater fra slike etterkontroller av opprinnelsesbevis (verifikasjoner) foretatt etter anmodning av kompetente myndigheter i en annen avtalepart.

3. FRIHANDELSOMRÅDET - EFTA/SACU

I følge avtalen omfatter frihandelsområdet alle EFTA-landenes territorier (tollområder) og SACU, dvs av følgende landområder: Island, Liechtenstein, Norge, Sveits, Botswana, Lesotho, Namibia, Swaziland og Sør-Afrika.

Svalbards territorium er omfattet av avtalens geografiske virkeområde for så vidt gjelder bestemmelser relatert til handelen med varer (ikke tjenester mv.).

Den bilaterale landbruksavtalen gjelder kun mellom Norge og SACU for innførsel av landbruksvarer til hhv Norge og SACU.

4. VAREOMFANGET

Frihandelsavtalen omfatter med få unntak handel med industrivarer, bearbeidede landbruksprodukter samt fisk og andre marine produkter. I hht artikkel 6.1 i frihandelsavtalen EFTA-SACU (heretter kalt Avtalen) skal denne gjelde for:

4.1. Produkter som hører under kapitlene 25 til 97 i HS-nomenklaturen (tolltariffen), unntatt de varer som er oppført i Vedlegg II til Avtalen

Vedlegg II omfatter noen få varer under posisjonene 35.01, 35.02, 35.05, 38.09 og 38.23. De nevnte unntakene gjelder for import til Norge.

4.2. Bearbeidede landbruksprodukter som er omfattet av Vedlegg III til Avtalen

Ved innførsel til Norge vil vareomfanget være de produkter som er oppført i tabellen til vedlegget. I vedleggets artikkel 2 er det fastsatt at varer nevnt i tabellen og har opprinnelse i SACU skal innrømmes en behandling som ikke er mindre gunstig enn den som tilstås varer med opprinnelse i EU. Vedlegget, samt tilhørende tabell er inntatt i Vedlegg 1 til dette rundskriv.

Vareomfanget er det samme ved innførsel til SACU som ved innførsel til en EFTA-stat. For produkter oppført i tabellen til dette vedlegget med opprinnelse i en EFTA-stat, skal SACU redusere sine tollsatser som indikert i tabell 2 i vedlegg VII til Avtalen.

4.3. Fisk og andre marine produkter som er oppført i Vedlegg IV til Avtalen

Ved innførsel til Norge er det tollfrihet for de produkter som er oppført i Tabell 1, og som hører under pos.nr. ex 02.08, kapittel 3, ex 05.11, posisjon 15.04, ex 15.16, ex 16.03, 16.04, 16.05, ex 23.01 og ex 23.09.

I henhold til artikkel 4 i vedlegg IV til Avtalen, skal tollene ved innførsel til SACU for produkter som i tabell 3 er satt i kategori 4 og med opprinnelse i en EFTA-stat reduseres i samsvar med de tollnedtrappingsplaner som er gitt i nevnte artikkel, jf Vedlegg 2 til dette rundskriv.

4.4. Landbruksprodukter omfattet av den bilaterale landbruksavtalen

I henhold til den bilaterale landbruksavtalen mellom Norge og SACU skal Norge innrømme tollpreferanser for de angitte landbruksprodukter med opprinnelse i SACU, og SACU skal innrømme tollpreferanser for visse varer med opprinnelse i Norge. Disse produktene er oppført i hhv vedlegg I og II til landbruksavtalen. Vedleggene er inntatt i Vedlegg 3 til dette rundskriv.

5. IMPORT-/EKSPORTTOLL

Hovedavtalens artikkel 8 innebærer at det ikke skal innføres ny importtoll eller avgifter med tilsvarende virkning i handelen mellom partene. EFTA-statene og SACU har forpliktet seg til å avvikle all importtoll og avgifter med tilsvarende virkning fra avtalens ikrafttredelse. Ved innførsel til SACU er det imidlertid en del sensitive produkter hvor tollene vil bli gradvis fjernet, senest per 1. januar 2017. En liste over produktene omfattet av tollavtrappingen er tatt inn i tillegg til vedlegg VII til avtalen. I dette vedlegget og tillegget er det også enkelte varer som er angitt med kategori 5. For disse varer vil avvikling av importtoll og avgifter med tilsvarende virkning bli vurdert på et senere tidspunkt. Vedlegget, samt tilhørende tabeller er inntatt i Vedlegg 4 til dette rundskriv.

6. TOLLPREFERANSENE

6.1. Innførsel til Norge

6.1.1. Frihandelsavtalen

Fra avtalens ikrafttredelse skal produkter som er opprinnelsesprodukter fra SACU, i henhold til avtalen være tollfrie ved innførsel til Norge. Frihandelsavtalen omfatter også bearbeidede landbruksvarer slik det fremgår av avtalens vedlegg IV. EFTA-statene har under visse forutsetninger forpliktet seg til ikke gi opprinnelsesprodukter fra SACU dårligere behandling når det gjelder handelen med bearbeidede landbruksprodukter enn den behandling som til enhver tid praktiseres overfor EF. For de bearbeidede landbruksprodukter kan det anvendes et system for råvarepriskompensasjon (RÅK).

RÅK-ordningen administreres av Statens landbruksforvaltning. For mer detaljerte opplysninger vises til særskilt rundskriv vedrørende tollbehandling og tollsatser for RÅK-varer. Handelen med øvrige landbruksvarer er ikke regulert gjennom EFTA-samarbeidet, men er dekket av den bilaterale landbruksavtalen mellom Norge og SACU, jf avsnitt 6.2.2.

6.1.2. Nærmere om grunnlaget for tollpreferansene

6.1.2.1. Direkte innførsel

For produkter fra SACU med opprinnelse etter avtalen som innføres til Norge og er ledsaget av et opprinnelsesbevis (varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring) utstedt eller utferdiget i SACU, kan avtalens preferansetollsatsler ("SACU-satser") anvendes fra 1. mai 2008. Dette gjelder også produkter fra SACU som etter bearbeidelse der og kumulasjon med materialer med opprinnelse i EFTA-land får opprinnelse i SACU.

Produkter fra SACU som etter bearbeidelse der og kumulasjon med materialer med opprinnelse i EFTA-land har opprinnelse etter avtalen i et EFTA-land, kan ved innførsel til Norge innrømmes samme tollpreferanse som ved direkte innførsel fra et annet EFTA-land. Det er forutsatt at varene er ledsaget av opprinnelsesbevis (varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring) hvor det fremkommer at opprinnelsesland er det aktuelle EFTA-land. Dette gjelder også opprinnelsesprodukter fra et EFTA-land som kun re-eksporteres fra SACU i uendret stand.

6.1.2.2. Innførsel via andre EFTA-land

For produkter som etter bearbeidelse i et annet EFTA-land og kumulasjon der med materialer med opprinnelse i SACU har opprinnelse etter avtalen i SACU, kan avtalens preferansetollsatsler ("SACU") anvendes. Det er forutsatt at varene er ledsaget av en fakturaerklæring utstedt i det aktuelle EFTA-land hvorav fremkommer at varene har opprinnelse i SACU. Dette gjelder også produkter med opprinnelse i SACU som kun re-eksporteres fra et annet EFTA-land i uendret stand.

Produkter som etter bearbeidelse i et annet EFTA-land og kumulasjon der med materialer med opprinnelse i SACU har opprinnelse etter avtalen i et EFTA-land, kan ved innførsel til Norge innrømmes samme tollpreferanse som ved direkte innførsel fra et annet EFTA-land. Det er forutsatt at varene er ledsaget av et varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring hvorav det fremkommer at opprinnelsesland er det aktuelle EFTA-land.

6.1.3. Den bilaterale landbruksavtalen

De landbruksprodukter som er omfattet av den bilaterale landbruksavtalen mellom Norge og SACU og som er oppført i Vedlegg II til denne avtalen, kan ved innførsel til Norge fra iverksetningstidspunktet 1. mai 2008 innrømmes tollfrihet eller tollreduksjon i samsvar med de tollsatsene som er angitt i Vedlegg II til denne avtalen (og tolltariffen).

Vedlegget er inntatt i Vedlegg 3 til dette rundskriv.

Det er forutsatt at kravene til opprinnelse mv som fastlagt i opprinnelsesreglene inntatt i Vedlegg V til frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og SACU er oppfylt. Artikkel 3 i frihandelsavtalens Vedlegg V skal imidlertid ikke komme til anvendelse hva denne avtale angår.

6.2. Innførsel til SACU

6.2.1. Frihandelsavtalen

Ved eksport til SACU av industrivarer med opprinnelse ("oprinnelsesstatus") i et EFTA-land (for eksempel Norge), skal SACU innrømme EFTA-statene tollfri innførsel av de fleste produkter allerede fra iverksetningstidspunktet for avtalen. For en del produkter med opprinnelse i et EFTA-land er det imidlertid avtalt overgangsordninger hvoretter tollen skal gradvis trappes ned mot full tollfrihet. Dette gjelder produkter omfattet av Vedlegg VII .

Vedlegget, samt tilhørende tabeller er inntatt i Vedlegg 4 til dette rundskriv.

Avvikling av tollsatser gjennomføres etter en tidsplan som er fastlagt på forhånd. Frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og SACU er asymmetrisk ved at SACU trapper ned tollsatser for visse industrivarer til 1. januar 2017 og avvikler det meste av toll på fisk senest 1. januar 2017 (jf henholdsvis Vedlegg VII og IV til avtalen) mens EFTA-statene innvilger full tollfrihet på industrivarer og fisk allerede fra avtalens ikrafttredelse. For enkelte produkter angitt som kategori 5-varer i tabellene til vedleggene skal avvikling av toll ved innførsel til SACU vurderes på et senere tidspunkt innenfor en nærmere fastsatt frist. Noen få industrivarer er unntatt fra avtalen.

For fisk og andre marine produkter vises det til avtalens Vedlegg IV for nærmere informasjon om vareomfang og tollavvikling, jf Vedlegg 2 til dette rundskriv.

6.2.2. Den bilaterale landbruksavtalen

Ved eksport fra Norge skal SACU innrømme tollfrihet eller tollreduksjon i samsvar med de tollsatsene som er angitt i den bilaterale avtalen. Det forutsettes at det er norske ”opprinnelsesprodukter” i henhold til opprinnelsesreglene. Reglene er, med kun mindre avvik, like de som er gjelder for frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og SACU, jf artikkel 3 i landbruksavtalen.

7. VILKÅR FOR PREFERANSETOLLBEHANDLING

Opprinnelsesreglene i vedlegg V til avtalen og bestemmelser i nasjonal lovgiving, fastlegger de vilkår som må være oppfylt for at produkter skal være berettiget til preferansetollbehandling i samhandelen mellom EFTA-landene og SACU.

Betingelsene for at et produkt skal være gjenstand for preferansetollbehandling ved innførsel til Norge, er i korte trekk følgende:

1. Krav om preferansetollbehandling må settes frem av importøren (deklaranten) ved tollbehandlingen (fortollingen) av produktene.
2. Produktene må inngå i avtalens vareomfang (dvs at konsesjon må være gitt).
3. Produktene må være fremstilt i frihandelsområdet i samsvar med opprinnelsesreglene inntatt i Vedlegg V til avtalen.
4. Forsendelsesregelen fastsatt i Vedlegg V må være overholdt.
5. Det må foreligge tilfredsstillende opprinnelsesbevis for produktene i form av et EUR.1 varesertifikat eller en fakturaerklæring.

8. NÆRMERE OM BETINGELSENE FOR PREFERANSETOLLBEHANDLING

8.1. Krav om preferansetollbehandling

Krav om preferansetollbehandling skal av importøren (deklaranten) settes frem ved fortollingen i rubrikk 36 på Enhetsdokumentet (innførselsdeklarasjonen). Rubrikken skal alltid være utfylt. Ved elektronisk deklarerings gjelder de bestemmelser om tolldeklarerings mv

som er fastsatt for bruk av det automatiserte tollsystemet TVINN. Se særskilt utgitte "veiledere" for tolldeklarering av varer i Norge (innførsel og utførsel).

Dersom det ved fortollingen foreligger tilfredsstillende opprinnelsesbevis for varene, skal krav om preferansetollbehandling fremsettes ved at det i rubrikk 36 på Enhetsdokumentet anføres "P" for varer som er opprinnelsesprodukter fra SACU. Preferansetollsats for SACU kan benyttes (deklarerer) ved fortollingen.

Hvis krav om preferansetollbehandling ikke er fremsatt på Enhetsdokumentet, dvs. at rubrikk 36 er besvart med "Nei", skal det ikke innrømmes (deklarerer) preferansetollbehandling ved fortollingen selv om tilfredsstillende opprinnelsesdokumentasjon blir fremlagt (foreligger). Importøren, bør om mulig gjøres oppmerksom på uoverensstemmelsen slik at eventuell rettelse kan foretas *før* fortolling av varene finner sted.

Dersom tilfredsstillende opprinnelsesdokumentasjon *ikke* foreligger ved fortollingen av varene, må importøren (deklaranten) anføre "JA" (deklarasjonskode TVINN – "J") i rubrikk 36 for å være berettiget til preferansetollbehandling (tollrefusjon) på grunnlag av *senere* fremlagt gyldig opprinnelsesdokumentasjon. Det forutsettes at deklaranten (vareeieren) har kjennskap til eller ut fra praksis har god grunn til å anta at det dreier seg om varer som har opprinnelsesstatus i henhold til denne avtalen. I slike tilfeller beregnes (deklarerer) toll etter ordinær tollsats (hvis ikke andre hjemler foreligger). Frist for senere fremleggelse av gyldig opprinnelsesdokumentasjon med søknad til lokal tollmyndighet om tollrefusjon (omberegning), er iht pkt. 5.2.2. i gjeldende tollforskrift 3 år regnet fra fortollingstidspunktet. Søknad sendes berørt tollregion.

Dersom deklaranten (vareeieren) bestemt kjenner til at de aktuelle produkter ikke har opprinnelsesstatus i henhold til denne avtalen, skal preferansetollbehandling ikke kreves. Rubrikken skal fylles ut med "NEI" og ordinær toll beregnes (deklarerer) ved fortollingen.

I tilfeller der rubrikken er besvart med "NEI", (deklarasjonskode TVINN – "N"), men opprinnelsesdokumentasjon på et senere tidspunkt likevel blir fremlagt for Tollvesenet sammen med søknad om tilbakebetaling av toll, er regiondirektøren i den enkelte tollregion bemyndiget til å vurdere innrømmelse av preferansetollbehandling dersom Tollvesenet på grunnlag av annen fremlagt dokumentasjon ikke finner grunn til å betvile at varene er opprinnelsesprodukter i samsvar med avtalens Vedlegg V.

8.2. Opprinnelsesreglene

8.2.1. Generelt

Opprinnelsesreglene er nedfelt i avtalens artikkel 7 nr. 1 og i Vedlegg V til avtalen. Opprinnelsesreglene presiserer de krav til produksjon og bruk av innsatsmaterialer fra land utenfor frihandelsområdet som må være oppfylt for at ferdigvaren skal oppnå status som frihandelsvare (opprinnelsesstatus).

Opprinnelsesreglene inneholder også bl.a. generell toleranseregel og regler om unntak fra territorialitetsprinsippet, godkjente eksportører og bokføringsmessig atskillelse. Det er etablert prosessregler (listeregler) for alle varer, samt normale alternative listeregler.

Avtalen med SACU inneholder intet forbud mot tollrestitusjon (drawback) eller fritak for toll ved innførsel slik som i en rekke andre frihandelsavtaler.

Når det gjelder kumulasjon, gir opprinnelsesreglene i frihandelsavtalen adgang til bilateral og diagonal kumulasjon mellom de parter som er tilknyttet denne frihandelsavtalen.

Bestemmelsene knyttet til opprinnelsesbevis er stort sett de samme som gjelder i de europeiske frihandelsavtalene. Det er et krav at opprinnelsesbevis utstedes på engelsk. Opprinnelsesreglene er i sin helhet inntatt i Vedlegg 5 til dette rundskriv.

Opprinnelsesreglene er delt inn i to hoveddeler - de materielle artikler og listen over spesielle bearbeidingsprosesser som kreves for angitte varer. Visse viktige definisjoner fremkommer av artikkel 1. Det må innenfor avtaleområdet foretas en viss grad av produksjon for at en vare skal anses å ha opprinnelsesstatus i et EFTA-land (for eksempel Norge) eller i SACU. Med produksjon forstås all slags bearbeidning eller foredling herunder sammensetting og montering eller spesielle prosesser, dog *unntatt* slike minimale prosesser som er nevnt i artikkel 6 (utilstrekkelig bearbeidning eller foredling).

8.2.2. Oppnåelse av opprinnelsesstatus

Et produkt oppnår opprinnelsesstatus (med berettigelse til preferansetollbehandling) i et EFTA-land (Norge) eller i SACU såfremt det er produsert der i samsvar med opprinnelseskriteriene nedfelt i artikkel 2 i vedlegg V.

Hovedregelen i nevnte artikkel 2 er at et produkt må være enten:

- a. **fremstilt i sin helhet** i et EFTA-land (Norge) eller i SACU i samsvar med bestemmelsene i artikkel 4 i vedlegg V;
- b. fremstilt i et EFTA-land (Norge) eller i SACU av materialer som ikke er fremstilt i sin helhet der, forutsatt at disse materialer har gjennomgått **tilstrekkelig bearbeidelse eller foredling** i et EFTA-land eller i SACU i henhold til artikkel 5 i vedlegg V; eller
- c. fremstilt i en avtalepart utelukkende fra materialer som kvalifiserer som opprinnelsesprodukter ifølge Vedlegg V.

8.2.3. Produkter fremstilt i sin helhet

Hvilke produkter som er "fremstilt i sin helhet" i en avtalepart fremkommer av artikkel 4 i Vedlegg V.

Dette er eksempelvis mineralske produkter som er utvunnet av avtalepartenes jord eller havbunn, vegetabiliske produkter som er høstet der, produkter av levende dyr som er alet der, produkter fra jakt og fiske, produkter fra sjøfiske, mv.

8.2.4. Produkter tilstrekkelig bearbeidet eller foredlet

Hvilke produkter som er "tilstrekkelig bearbeidet eller foredlet" i en avtalepart fremkommer av artikkel 5 i Vedlegg V. Hovedregelen i nevnte artikkel 5 er at det ferdige produktet anses som tilstrekkelig bearbeidet eller foredlet når vilkårene fastsatt for det enkelte produkt i listen i tillegg 2 til Vedlegg V er oppfylt ("listereglene").

NB!! Det er utformet "listeregler" for alle varer selv om ikke alle varene nødvendigvis er omfattet av avtalens vareomfang. Tollpreferansene avgjøres av de avtalte konsesjoner.

Av denne listen (listereglene) fremkommer for det enkelte aktuelle produkt alle de krav til bearbeidelse eller foredling som må utføres på ikke-opprinnelsesmaterialer som benyttes til fremstillingen av det ferdige eksportproduktet. Listen kan eksempelvis inneholde krav om at alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer blir å klassifisere under en annen tollposisjon i HS-

nomenklaturen (tolltariffen) enn den posisjon eller kapittel som det ferdige produktet hører under. Det kan også være verdibegrensninger for anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer (for eksempel en 50 %-regel) og/eller spesifikke produksjonskriterier (for eksempel "fremstilling fra garn").

8.2.5. Kumulasjon av opprinnelse

Ifølge artikkel 3 i Vedlegg V tillates ulike former for kumulasjon. Kumulasjon innebærer at opprinnelsesmaterialer med opprinnelse i en annen avtalepart (SACU eller enhver EFTA-stat) i samsvar med omhandlede vedlegg anses som materialer med opprinnelse i den berørte avtalepart, forutsatt at de har gjennomgått bearbeiding eller foredling som går utover de "minimale opeasjoner" som er nevnt i artikkel 6.

Artikkel 3 nr. 2 slår fast at produkter med opprinnelse i en annen avtalepart i samsvar med Vedlegg V, som ikke har gjennomgått noen bearbeiding eller foredling i den berørte avtalepart, beholder sin opprinnelse når de eksporteres til en annen avtalepart. Videre, at når den bearbeiding eller foredling som er foretatt i en EFTA-stat eller i SACU, ikke går utover det som er nevnt i artikkel 6 (utilstrekkelig bearbeiding eller foredling), skal det fremstilte produktet beholde sin opprinnelse. Opprinnelsen på det fremstilte produktet skal anses å ha være i den avtalepart som svarer for den høyeste verdien av de opprinnelsesmaterialer som er anvendt i produksjonen i den berørte avtalepart.

8.2.6. Toleranseregulering

I artikkel 5 nr. 2 i Vedlegg V er det innført en såkalt generell toleranseregulering på 15 % (gjelder ikke for tekstilvarer som hører under kapitlene 50 til 63). Denne regelen innebærer at det - på visse vilkår - kan benyttes ikke-opprinnelsesmaterialer som det i henhold til en gitt listeregulering i tillegg 2 til Vedlegg V egentlig ikke skulle være lov å benytte. En forutsetning er at verdien av disse materialene ikke overstiger 15 % av ferdigvarens "pris fra fabrikk". Eventuelle prosentreguleringer i lista (f.eks. en 50 %-regel) er imidlertid absolutte og kan ikke overskrides ved bruk av den generelle toleransereguleringen.

Eksempelvis, dersom en listeregulering krever at alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer skal skifte posisjonsnummer, medfører bestemmelsen (toleransereguleringen) i artikkel 5 nr. 2 at ikke-opprinnelsesmaterialer som ikke skifter posisjon likevel kan benyttes, forutsatt at verdien av disse materialene ikke overstiger 15 % av ferdigvarens pris fra fabrikk.

Eksempelvis, dersom en listeregulering krever at alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer skal skifte posisjonsnummer og i tillegg begrenser totalverdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer til 30 %, medfører bestemmelsen (toleransereguleringen) i artikkel 5 nr. 2 at ikke-opprinnelsesmaterialer som ikke skifter posisjon likevel kan benyttes forutsatt at verdien av disse materialene ikke overstiger 15 % av ferdigvarens pris fra fabrikk samtidig som alle øvrige anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke må overstige 20 % av ferdigvarens fritt fabrikk pris.

Den generelle toleransereguleringen kan kun anvendes på produkter som har vært gjenstand for bearbeiding/foredling utover minimale prosessene nevnt i artikkel 6 i Vedlegg V.

Tekstilvarer som hører under kapitlene 50 til 63 har imidlertid særlige toleransereguleringbestemmelser. Disse er gjengitt i Anmerking 5 i tillegg 1 til Vedlegg V.

8.2.7. Opprinnelsesland

Opprinnelsesland for en vare skal være det land/område hvor varen er produsert og har oppnådd opprinnelsesstatus i medhold av opprinnelsesreglenes artikkel 2. Det samme gjelder ved anvendelse av kumulasjonsbestemmelsene i artikkel 3 såfremt de berørte materialene er bearbeidet utover de minimale prosessene nevnt i artikkel 6.

For anvendelse av artikkel 3 når den bearbeiding eller foredling som er foretatt i en EFTA-stat eller i SACU ikke går utover det som er nevnt i artikkel 6, skal det fremstilte produktet bare anses å ha opprinnelse i den berørte avtalepart hvis den merverdi som er tilført der er høyere enn verdien av hvert av de inkorporerte materialer med opprinnelse i en annen avtalepart. Dersom dette ikke er tilfelle, skal det fremstilte produktet anses å ha opprinnelse i den avtalepart som svarer for den høyeste verdien av de opprinnelsesmaterialer som er anvendt i produksjonen i den berørte avtalepart.

Et opprinnelsesprodukt fra en avtalepart, som senere re-eksporteres i uendret stand fra en annen avtalepart beholder ved eksporten sitt (opprinnelige) opprinnelsesland og status som opprinnelsesprodukt.

8.3. Territorialitetsprinsippet

For at en vare skal kunne gis preferansetollbehandling ved innførsel, må den ha oppnådd preferanseopprinnelse i én av statene som er part i avtalen. Dette innebærer at varen må være produsert uten avbrudd innen territoriet til én av avtalepartene. Dette er hovedregelen som er fastsatt i artikkel 11 nr. 1 til Vedlegg V.

I henhold til artikkel 11 nr. 2 må en opprinnelsesvare som er utført fra en avtalepart til et annet land (ikke avtaleland), ved eventuell senere gjeninnførsel anses som et ikke-opprinnelsesprodukt, med mindre det kan tilfredsstillende godtgjøres overfor Tollvesenet at varen er den samme som den som i sin tid ble utført samt at varen ikke har gjennomgått noen bearbeidelse i utlandet utover det som har vært nødvendig for bevare den i (opprinnelig) god tilstand.

Ifølge artikkel 11 nr. 3 - 7 tillates videre at man på visse vilkår kan utføre en del av bearbeidelsen eller foredlingen av en vare utenfor en avtalepart, uten at dette får noen betydning for sluttproduktets opprinnelsesstatus. Denne muligheten benevnes som *unntak fra territorialitetsprinsippet*. Betingelsene for slik bearbeidelse/foredling er blant annet:

- a) at varene som sendes ut fra avtaleparten for bearbeidelse/foredling enten er fremstilt i sin helhet i den angjeldende avtalepart eller der har vært gjenstand for bearbeidelse/foredling utover minimumsprosessene nevnt i artikkel 6,
- b) at eksportøren kan godtgjøre at det er de samme varene som gjeninnføres etter bearbeidelsen/foredlingen (i bearbeidet stand), og
- c) at verdien av den bearbeidelse/foredling som er foretatt utenfor den berørte avtalepart (inkludert frakt frem og tilbake) ikke overstiger 10 % av verdien av det sluttproduktet som det kreves preferanseopprinnelse for (dvs som det skal utstedes opprinnelsesbevis for).

Verdien av den bearbeidelse/foredling som er foretatt utenfor den berørte avtalepart skal telle med i forhold til eventuelle "verdiregler" for tredjelandsmaterialer gitt i "prosesslista". Listeregelen for sluttproduktet må være oppfylt, men den bearbeidelsen eller foredlingen som er foretatt utenfor avtaleparten, behøver ikke å tilfredsstillende eventuelle gitte listekrav. Da dette

i praksis medfører at avviket fra territorialitetsprinsippet kan fungere som en 10 %-toleranseregulering, kan følgelig den generelle toleransereguleringen i artikkel 5 nr. 2 *ikke* benyttes samtidig med denne bestemmelsen i artikkel 11.

8.4. Forsendelsesreguleringen

For at en vare skal kunne gis preferansetollbehandling, må den være sendt direkte fra hhv SACU eller fra et EFTA-land. Transittforsendelser (transport) av varer gjennom tredjeland (ikke-avtaleland) er imidlertid tillatt på visse vilkår, jf bestemmelser om dette gitt i artikkel 12 i Vedlegg V.

8.5. Kvalifiserende enheter

Tollvesenet skal bedømme hver vareenhet for seg med hensyn til om varen er berettiget til preferansetollbehandling. Dette innebærer at for et vareparti skal opprinnelsesvilkårene være oppfylt for hver enkelt vare. Det er ikke anledning til å betrakte varepartiet som en enhet, unntatt i de tilfeller hvor HS-nomenklaturen (tolltariffen) klassifiserer grupper, sett eller samlinger av varer som en enhet. Dvs ved vurdering av opprinnelsesstatus, må man først avgjøre under hvilket posisjonsnummer eksportvaren klassifiseres i tolltariffen, og deretter på denne basis finne ut hvilken opprinnelsesregel (listeregulering) som gjelder for dette produktet.

Av dette følger eksempelvis at for importerte varer som er bearbeidet/foredlet eller reparert her i landet, må *hele* den bearbeidede/foredlete eller reparerte vare bedømmes som en enhet ved vurdering av hvorvidt opprinnelsesreguleringen er oppfylt. Et eventuelt opprinnelsesbevis må utstedes for hele enheten og ikke kun for de deler av varen som er tilført i Norge. For denne type varer vil grunnlaget for vurdering av eksportvarens opprinnelsesstatus kunne være et "inngående" opprinnelsesbevis som medfølger importvaren som skal bearbeides/repareres, de nyinnsatte materialer og deler samt andre omkostninger som inngår i ferdigvarens utførselsverdi.

Varer i sett, klassifisert som "sett" i medhold av tolltariffens alminnelige fortolkningsregel 3, kan i sin helhet anses som et opprinnelsesprodukt dersom den spesielle opprinnelsesregel for slike sett gitt i artikkel 9 i vedlegg V er oppfylt. Opprinnelsesreguleringen vil i disse tilfeller være oppfylt dersom alle komponentene i settet er opprinnelsesprodukter. I tilfeller hvor settet også består av ikke-opprinnelsesprodukter, vil likeledes reglen være oppfylt dersom verdien av ikke-opprinnelsesproduktene ikke overstiger 15 % av settet pris fra fabrikk. Dersom et sett består av innførte bestanddeler, må disse komponentenes opprinnelsesstatus kunne dokumenteres ved fremleggelse av tilfredsstillende "inngående" opprinnelsesdokumentasjon.

Standard utstyr som hører til en vare skal regnes sammen med hovedvaren som én enhet. Et opprinnelsesbevis må omfatte hele enheten. Jf. artikkel 8 i Vedlegg V.

8.6. Delsendinger, delfortolling, samlesendinger og emballasje

8.6.1. Delsendinger

I samsvar med bestemmelsen i artikkel 25 i Vedlegg V, er det bestemt at en vare som hører under tolltariffens avsnitt XVI og XVII eller posisjon 73.08 og 94.06, og som innføres i mer enn én sending, kan anses som én vare når importøren legger frem opprinnelsesbevis for hele enheten ved innførselen av den første delsendingen. Det er da forutsatt at samklassifisering senere kan foretas i henhold til bestemmelsen i tolltariffen (HS-nomenklaturens alminnelige fortolkningsregel 2.a).

Slike delsendinger kan ikke gis preferansetollbehandling mot avskrivning på opprinnelsesbeviset (jf avsnitt 8.6.2). Ved tollbehandling av delsendinger skal det kreves opp ordinær toll, med mindre opprinnelsen av varer i den enkelte delsending er dokumentert ved egne opprinnelsesbevis.

Tollvesenet forsyner opprinnelsesbeviset for den komplette leveranse med stempel og dato. Når hele enheten foreligger kan preferansetollbehandling innrømmes på grunnlag av samklassifisering. Det påpekes at forsendelsesregelen må være overholdt for alle delsendingene.

8.6.2. Delfortolling

Dersom et opprinnelsesbevis omfatter et større kvantum varer enn det som blir angitt til fortolling, kan det fortollete kvantum avskrives på opprinnelsesbeviset. Deklaranten (vareeieren) skal legge en kopi av det avskrevne opprinnelsesbeviset ved deklarasjonen (regnskapsbilaget til hver enkelt fortolling). Vareeieren skal i henhold til punkt 6.4.2 i tollovforskriften oppbevare deklarasjoner og grunnlagsdokumenter i minst 10 år.

8.6.3. Samlesendinger

Opprinnelsen av varer i samlesendinger kan dokumenteres ved fremleggelse av ett opprinnelsesbevis under forutsetning av at alle varer i sendingen blir fortollet samtidig ved ett og samme ekspedisjonsenhet. Opprinnelsesbeviset påføres Enhetsdokumentets eksp. og løpenr. (første og siste nummer i ubrutt nummerrekke). Opprinnelsesbeviset oppbevares ved ekspedisjonsstedet, og deklarasjonene påføres anmerkning om samlesending, samt referanse til angjeldende varesertifikat/fakturaerklæring.

Hvis varer i samlesendinger ikke blir fortollet samtidig, kan det på grunnlag av det originale opprinnelsesbeviset, utstedes nye "norske" varesertifikater EUR.1 som dekker leveransene til de enkelte mottakere. Som alternativ til nye varesertifikater EUR.1, kan det i Norge benyttes fotokopier av det originale opprinnelsesbeviset påført de respektive aktuelle antall kolli, vareslag, mv, som attesteres (legaliseres) av tollvesenet ved ansvarlig tollsted hvor varene beror under tollvesenets kontroll. Jf artikkel 18 i vedlegg V til Avtalen.

8.6.4. Emballasje

Emballasje som tollmessig (klassifiseringsmessig) behandles atskilt fra varen blir med hensyn til preferansetollbehandling å betrakte som en selvstendig vareenhet (se tolltariffens alminnelige fortolkningsregel 5). Opprinnelsen for emballasje og varer skal i slike tilfelle være angitt særskilt i opprinnelsesbeviset. Hvis opprinnelsesbeviset omfatter slik emballasje og varer samlet, må begge deler tollbehandles uten tollpreferanse. Nytt opprinnelsesbevis må da skaffes til veie.

Annen emballasje anses som en enhet sammen med varen den omslutter og behandles på linje med andre materialer som brukes til fremstillingen av vedkommende vare.

9. OPPRINNELSESBEVIS

9.1. Generelt om opprinnelsesbevis

Krav om preferansetollbehandling skal i innførselslandet legitimeres ved fremleggelse av tilfredsstillende opprinnelsesbevis (EUR.1 varesertifikat eller fakturaerklæring). Ved dette har eksportøren avgitt erklæring om at varene oppfyller vilkårene i opprinnelsesreglene. Et opprinnelsesbevis skal utferdiges i forbindelse med den fysiske utførselen av varene, på det tidspunkt den reelle eksport har funnet sted eller er sikret. Et opprinnelsesbevis kan bare utferdiges til land som er part i avtalen, for produkter som er omfattet av avtalen og som er "opprinnelsesprodukter".

Norske eksportører må til enhver tid kunne bevise at et utstedt opprinnelsesbevis kun omfatter produkter som er ”opprinnelsesprodukter” i medhold av opprinnelsesreglene i avtalen. Eksempler på grunnlagsdokumentasjon og bevis er gitt i artikkel 26 i Vedlegg V. I henhold til norsk lovgivning og av hensyn til etterkontroller (verifikasjoner), må en eksportør som har utferdiget et opprinnelsesbevis alltid oppbevare en kopi av opprinnelsesbeviset sammen med all grunnlagsdokumentasjon som beviser varenes opprinnelsesstatus i 10 år. Opprinnelsesbevisene har en gyldighetstid på 4 måneder, jf artikkel 23 i Vedlegg V. Toll- og avgiftsdirektoratet har utarbeidet en egen ”Veiledning for utfylling av opprinnelsesbevis ved eksport”, som kan fås ved henvendelse til direktoratet (AA/SFE (Seksjon for fellestjenester)).

9.1.1. Privatimport

Sendinger av mindre verdi sendt fra privatperson til privatperson, og varer av begrenset verdi som utgjør del av reisendes personlige bagasje, kan på visse vilkår innføres uten fremleggelse av opprinnelsesbevis. De nærmere vilkår for slik import er inntatt i artikkel 20 i Vedlegg V.

9.1.2. Innførsel til Norge

For preferansetollbehandling ved innførsel til Norge av produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus etter avtalen i SACU, skal opprinnelsen kunne dokumenteres ved fremleggelse av opprinnelsesbevis utferdiget i SACU.

For preferansetollbehandling ved innførsel til Norge fra et annet EFTA-land av produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus etter avtalen i SACU, skal opprinnelsen kunne dokumenteres ved fremleggelse av opprinnelsesbevis utferdiget i vedkommende EFTA-land, hvorav fremkommer at opprinnelsesland er SACU.

Ved innførsel fra et annet EFTA-land av produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus etter avtalen i vedkommende EFTA-land ved bruk av materialer som er opprinnelsesprodukter fra SACU (kumulasjon), skal opprinnelsen kunne dokumenteres ved fremleggelse av opprinnelsesbevis utstedt eller utferdiget i vedkommende EFTA-land. Opprinnelsesland vil kunne variere.

9.1.3. Utførsel fra Norge

Ved utførsel til SACU av produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus i medhold av opprinnelsesreglene i Norge, kan opprinnelsen og berettigelse til preferansetollbehandling dokumenteres ved utferdigelse av et opprinnelsesbevis. Ved produksjon og oppnåelse av opprinnelsesstatus i Norge, vil varens opprinnelsesland i de fleste tilfeller være Norge.

Ved gjenutførsel (re-eksport) fra Norge til et annet EFTA-land (eventuelt tilbake til SACU) av produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus etter avtalen i SACU, kan det utferdiges nytt opprinnelsesbevis på grunnlag av ”inngående” opprinnelsesbevis - dvs opprinnelsesbevis som fulgte med varene ved innførselen hit til landet. Opprinnelsesland for slike varer er SACU.

Ved utførsel fra Norge til et annet EFTA-land av produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus etter avtalen i Norge ved bruk av (kumulasjon med) materialer som er opprinnelsesprodukter fra SACU, kan opprinnelsesbevis utferdiges. Opprinnelsesland vil som hovedregel være Norge. Imidlertid, dersom varen kun har gjennomgått minimale bearbeidingsprosesser i henhold til artikkel 6 i Vedlegg V, fastsettes opprinnelseslandet iht bestemmelsene i artikkel 3.

9.2. Utstedelse av fakturaerklæringer

En fakturaerklæring kan benyttes og utferdiges av enhver eksportør.

Ordlyden i fakturaerklæringen skal i denne avtalen kun være på engelsk, og er gjengitt i artikkel 14 nr 1 (b) i Vedlegg V. Erklæringen skal av eksportøren påføres fakturaen, følgeseddelen eller et annet handelsdokument som beskriver de aktuelle varer tilstrekkelig detaljert slik at de kan identifiseres. Eventuelle ikkeopprinnelsesprodukter i sendingen må tydelig merkes eller overstrykes i fakturaen. En fakturaerklæring kan stemples, trykkes eller skrives (med skrivemaskin eller printer) på de nevnte handelsdokumenter. Dersom fakturaerklæringen fylles ut for hånd, skal dette gjøres med blekk (ev. kulepenn) og med ”trykte” bokstaver.

En fakturaerklæring skal som hovedregel utferdiges i forbindelse med den fysiske eksporten av de produkter den refererer seg til.

Fakturaerklæringen er på engelsk og skal ha følgende tekst:

The exporter of the products covered by this document (customs authorization No¹) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of²) preferential origin.

(Sted, dato, navn på den som undertegner i blokkbokstaver og underskrift)

9.3. Eksportørens underskrift på opprinnelsesbevis

Eksportøren skal undertegne fakturaerklæringen, samt påføre navnet i klartekst (trykte bokstaver). Den som undertegner skal enten selv være eksportør eller være ansatt i eksportørens firma og undertegne etter fullmakt gitt av firmaets ansvarshavende. Underskriften må være fullstendig - bare initialer er således ikke tilstrekkelig. Underskrifter påført ved navnestempler kan ikke godtas. En godkjent eksportør i henhold til artikkel 22 i Vedlegg V kan unntas fra kravet om underskrift på fakturaerklæringer, se etterfølgende avsnitt.

9.4. Godkjent eksportør

I samsvar med bestemmelsene i artikkel 22 i Vedlegg V kan en eksportør autoriseres av tollmyndighetene i det enkelte avtaleland (eksportland) til å kunne utferdige fakturaerklæringer uten underskrift. En slik eksportør betegnes ”godkjent eksportør”. Autorisasjon kan gis til eksportører som har hyppig eksport av varer og som fyller de vilkår som ellers kreves for slik autorisasjon.

Norske eksportører som ønsker å bli autorisert under frihandelsavtalen EFTA/SACU kan søke berørt regiontollsted. Eksportøren er forpliktet til å oppbevare en kopi av fakturaerklæringen sammen med alle bevis som dokumenterer varenes opprinnelsesstatus i 10 år i tilfelle etterkontroll. Videre må eksportøren godta enhver kontroll av regnskaper, produksjonsprosesser, mv, som tollvesenet finner nødvendig. Det er utarbeidet spesielle søknadsskjemaer for ”autorisasjon til å utferdige fakturaerklæringer”. Disse formularene (RD-0003) kan lastes ned fra www.toll.no/skjema og blanketter.

Den enkelte tollregion er med dette delegert ansvaret for vurdering av hvorvidt norske eksportører også under denne frihandelsavtalen kan gis autorisasjon til å utferdige fakturaerklæringer uten underskrift. Direktoratet har for sitt vedkommende ingen merknader til at tillatelser allerede gitt til norske eksportører utvides til å omfatte også denne avtalen. Tollregionen tildeler ved en eventuell autorisasjon den godkjente eksportøren et autorisasjonsnummer som eksportøren i det enkelte tilfelle skal påføre i teksten til fakturaerklæringen. Tildelt autorisasjonsnummer skal påføres i parentes i fakturaerklæringen på følgende måte:

Eksempel: (tollmyndighetenes autorisasjonsnummer) **NO/07-368839564**

Autorisasjonen kan når som helst trekkes tilbake av kompetente tollmyndigheter (tollregionen). Autorisasjonen skal trekkes tilbake dersom den godkjente eksportør ikke lenger oppfyller vilkårene eller kan gi de nødvendige garantier. For eksempel i tilfeller hvor det av ulike årsaker viser seg at eksportøren ikke kan dokumentere at eksporterte varer virkelig er opprinnelsesprodukter. Avhengig av omstendighetene kan en gitt autorisasjon trekkes tilbake helt eller delvis, for en viss periode eller for alltid. Det vises ellers til bestemmelsene i artikkel 19 og 22 i Vedlegg V og til direktoratets rundskriv av 29. januar 2007 (2003/02059).

9.5. Gyldighetstid for opprinnelsesbevis

Artikkel 23 nr. 1 i Vedlegg V til avtalen fastsetter den generelle gyldighetstiden for opprinnelsesbevis (fakturaerklæring) til 4 måneder regnet fra utstedelsesdatoen til fremleggelsen av opprinnelsesbeviset for Tollvesenet i innførselslandet. Dispensasjon fra denne bestemmelse kan gis når det foreligger ekstraordinære omstendigheter, bl.a. når de berørte produkter er *fremlagt for* tollmyndighetene i importlandet før utløpet av nevnte frist.

Varer som er ankommet hit til landet og som beror under Tollvesenets kontroll, skal anses for å være *fremlagt for* tollvesenet. Dette innebærer at varer som er innlagt på tollager o.l. senest 4 måneder etter utstedelse av det opprinnelsesbevis som omfatter varene, ikke vil miste sin berettigelse til preferansetollbehandling selv om varene blir ”tatt ut av” tollageret og fortollet senere enn 4 måneder regnet fra opprinnelsesbevisets utstedelsesdato.

9.6. Oppbevaring av bevis og grunnlagsdokumenter

Enhver eksportør som utsteder eller foranlediger utferdiget et opprinnelsesbevis under denne avtalen må kunne bevise at utstedelsen er korrekt innholdsmessig og reelt. Dette innebærer at eksportører må kunne dokumentere at de påførte opplysninger (antall varer, vareslag, mv) er korrekt samt at de produkter som er omfattet av utstedte opprinnelsesbevis virkelig er ”opprinnelsesprodukter” i samsvar med regelverket i avtalens vedlegg V.

Tollmyndighetene kan på ethvert tidspunkt kontrollere riktigheten av de avgitte opprinnelsesbevis og grunnlagsdokumenter for slik utstedelse.

Grunnlagsdokumenter/bevisdokumenter for utferdigelse av opprinnelsesbevis skal oppbevares av eksportøren i 10 år.

Grunnlagsdokumenter/bevisdokumenter kan eksempelvis være produksjonskalkyler, materialoversikter, materiell-/lagerregnskaper, leverandørbevis/-erklæringer, eksportfakturaer, importfakturaer, tollkvitteringer, opprinnelsesbevis for innførte varer, mv, jf eksempler gitt i artikkel 26 i Vedlegg V. For ”godkjente eksportører” gjelder samme betingelser. For at opprinnelsesbevis skal kunne utferdiges for varer som re-eksporteres uten bearbeidelse i Norge eller eventuelt for varer som her i landet bare har vært gjenstand for slike minimale behandlinger (utilstrekkelig bearbeidelse) som nevnt i artikkel 6 i Vedlegg V, må det foreligge en form for ”innførselsopprinnelsesbevis” som grunnlag for denne utstedelsen. Slike ”inngående” opprinnelsesbevis må kunne fremlegges.

9.7. Mangler og feil, mv

9.7.1. Mangler og feil

Hvis et opprinnelsesbevis blir avvist av tollvesenet ved tollbehandlingen (fortollingen) pga. mangler eller feil, eller hvis importøren ikke er i stand til å fremlegge et tilfredsstillende opprinnelsesbevis, skal varene ikke innrømmes preferansetollbehandling. Blir det imidlertid

innen 3 år etter fortollingen fremlagt tilfredsstillende opprinnelsesbevis for varene, kan preferansetollbehandling tilstås og omberegning foretas (jf gjeldende tollovsforskrift). Det er en forutsetning at krav om preferansetollbehandling er fremsatt ved fortollingen og at tollvesenet ikke har grunn til å tvile på at varene ville vært berettiget til slik tollbehandling hvis tilfredsstillende dokumentasjon hadde foreligget allerede på fortollingstidspunktet. Søknader om omberegning/refusjon av toll, vedlagt originale dokumenter, sendes vedkommende lokale regiontollsted.

9.7.2. Mistanke

Hvis tollvesenet ved tollbehandlingen har mistanke om at varene ikke fyller betingelsene for preferansetollbehandling, kan importøren pålegges å fremskaffe ytterligere dokumentasjon og opplysninger til støtte for kravet. Tollvesenet skal i slike tilfelle gjøre en påtegning på Enhetsdokumentet om det forhold som har vakt mistanken, slik at preferansetollbehandling ikke blir innrømmet før saken er nærmere undersøkt. Den samme praksis skal også følges i tilsvarende tilfeller hvor opprinnelsesdokumentasjon *ikke* foreligger ved tollbehandlingen.

9.7.3. Verifikasjoner

Hvis tollvesenet finner det nødvendig å foreta undersøkelser direkte hos den utenlandske produsent eller eksportør eller ønsker å innhente ytterligere opplysninger fra utlandet (verifiseringer), jf artikkel 30 i Vedlegg V, må forholdet tas opp via direktoratet, Prosedyre- og kontrollavdelingen, for videre behandling (verifikasjonsanmodninger til utlandet). Tollregionen må oppgi hvorfor etterkontroll i utlandet ønskes og sende inn til direktoratet de berørte opprinnelsesbevis, fakturaer med fakturaerklæringer og andre aktuelle importdokumenter.

Importøren har i slike tilfelle krav på å få varene utlevert mot å stille sikkerhet for toll og avgifter. Som sikkerhet kan vanligvis godtas den generelle kredittordning for toll og avgifter, eventuelt kontant betaling av toll og avgifter.

10. VERDIGRENSER FOR SMÅSENDINGER/REISENDES BAGASJE UTEN HANDELSMESSIG KARAKTER

For følgende varer med opprinnelse i SACU eller i et EFTA-land kan preferansetollbehandling tilstås uten fremleggelse av en normal fakturaerklæring som nevnt tidligere:

1. Varer (opprinnelsesprodukter) uten handelsmessig karakter som utgjør del av reisendes personlige bagasje, forutsatt at samlet verdi ikke overstiger EUR 1200 (NOK 10 000).
2. Varer (opprinnelsesprodukter) uten handelsmessig karakter i "småsendinger" fra privatperson til privatperson, forutsatt at samlet verdi ikke overstiger EUR 500 (NOK 4100).

Hvis varene er fakturert eller deklarerert i en annen valuta enn de som er nevnt ovenfor, skal det beløp som tilsvarer beløpet uttrykt i den importerende avtaleparts nasjonale valuta anvendes. Dvs. ved innførsel til Norge benyttes gitt verdigrænse i NOK. Se etterfølgende tabell.

Disse bestemmelser skal bare anvendes for varer som ikke har handelsmessig karakter. Dvs at varene skal være bestemt for varemottakeren eller den reisende selv eller for den nærmeste familie. Varenes antall og art er også av betydning for tollvesenets bedømming av varenes handelsmessige karakter. Det skal avgis en forenklet erklæring om opprinnelsen. Dette er en forenklet erklæring som enten kan avgis skriftlig av eksportøren (f.eks. på posttoll-

deklarasjonen CN22/CN23 eller på et papir vedheftet denne) eller muntlig av importøren. Det viktigste er at tollvesenet ut fra produksjonsmerker ol. ikke har grunn til å betvile riktigheten av erklæringen, dvs varenes berettigelse til preferansetollbehandling.

For disse varer uten handelsmessig karakter gjelder følgende verdigrenser fra avtalens ikrafttredelse (1. mai 2008) og inntil videre:

Innførselsland (myntenhet)	Varer i "småsendinger" fra privatperson til privatperson	Varer i reisendes personlige bagasje
EFTA	500 EUR	1200 EUR
Botswana	BWP	BWP
Lesotho	LSL	LSL
Namibia	NAD	NAD
Swaziland	SZL	SZL
Sør Afrika	ZAR	ZAR
Norge (krone)	4100 NOK	10 000 NOK
Island (krona)	43 000 ISK	100 000 ISK
Sveits/Liechtenstein (franc)	900 CHF	2100 CHF

11. TOLLDEKLARERINGEN

11.1. Ny landgruppe i TVINN

Preferansetollsats for innførsel av varer med opprinnelse i SACU er innlagt i Tollvesenets elektroniske deklarasjonssystem – TVINN.

På bakgrunn av denne frihandelsavtalen inngått mellom EFTA-landene og SACU samt den bilaterale landbruksavtalen mellom Norge og SACU, er følgende landgruppe opprettet i TVINN: **TSAC**

11.2. Utfylling av Enhetsdokumentet ved innførsel

For å oppnå preferansetollbehandling er det nødvendig å fremsette krav om dette i rubrikk 36 på Enhetsdokumentet (innførselsdeklarasjonen) ved tollbehandlingen/fortolling. Nevnte rubrikk skal alltid fylles ut og besvares for alle slags sendinger. Dersom varene er berettiget til preferansetollbehandling, må krav om dette settes frem på Enhetsdokumentet selv om opprinnelsesdokumentasjon ikke foreligger på fortollingstidspunktet.

Koder som skal anføres i rubrikk 36 på Enhetsdokumentet er følgende:

"P": for opprinnelsesprodukter i henhold til Avtalen mellom EFTA-landene og (bl.a.) SACU, hvor opprinnelsesbevis foreligger på fortollingstidspunktet;

"N": hvis varene ikke er berettiget til preferansetollbehandling;

”J”:
hvis varene er berettiget til preferansetollbehandling, men opprinnelsesbevis ikke foreligger på fortollingstidspunktet.

Dersom krav om preferansetollbehandling fremsettes og tilfredsstillende opprinnelsesbevis for de aktuelle varene allerede foreligger ved fortollingen, kan preferansetollbehandling i samsvar med tolltariffens preferansetollsats for SACU deklarerer og innrømmes. Koden som skal nyttes i rubrikk 36 er ”P”.

Ved innførsel av varer med opprinnelse i SACU skal landkodene for det enkelte land benyttes i Enhetsdokumentets rubrikk 34a. Dette er følgende:

Botswana	=	BW
Lesotho	=	LS
Namibia	=	NA
Swaziland	=	SZ
Sør-Afrika	=	ZA

Dersom krav om preferansetollbehandling fremsettes og tilfredsstillende opprinnelsesbevis for de aktuelle varene ikke foreligger ved fortollingen av dem, må ordinær toll beregnes/deklarerer. Krav om preferansetollbehandling for varer fra SACU deklarerer i slike tilfeller med kode ”J” i rubrikk 36 i Enhetsdokumentet. Når slikt krav er fremsatt ved fortollingen, kan søknad om preferansetollbehandling (omberegning), vedlagt tilfredsstillende opprinnelsesbevis (fakturaerklæring), fremmes innen 3 år etter fortollingstidspunktet, jfr. gjeldende tollforskrift punkt 5.2.2.

For deklarerer/beregning av preferansetollsats kreves at vareeieren/deklaranten besitter originalt og gyldig opprinnelsesbevis omfattende de aktuelle varer. I Enhetsdokumentets rubrikk 44 skal alltid oppgis opprinnelsesbeviset som er grunnlaget for preferansetollbehandlingen samt opprinnelsesbevisets nummer (f.eks. ”fakturaerkl. nr. 113258/2002”). NB! Referansekode **SER** må benyttes.

Ved deklarerer i tollvesenets elektroniske deklarasjonssystem TVINN plikter importøren å oppbevare opprinnelsesbevis og andre grunnlagsdokumenter i original i minst 10 år etter fortollingen, jfr. gjeldende tollforskrift avsnitt 6.4. For kontroll av korrekt tolldeklarerer og beregning av toll kan Tollvesenet på ethvert tidspunkt be om at berørte opprinnelsesbevis blir fremlagt/forevist i original.

12. VARER DISPONERT OVER UTEN TOLLVESENETS MELLOMKOMST

Varesendinger som ved innførsel til Norge, eventuelt etter godsregistrering, transittering eller forpassing, blir disponert over eller stilt til rådighet for varemottaker uten tollvesenets mellomkomst (tillatelse) i strid med gjeldende bestemmelser om innførsel, transittering/forpassing, godsregistrering, tollagring og utlevering av varer, og som derfor senere blir fortollet i samsvar med reglene i tolloven §§ 32, 56 eller 57, skal normalt ikke gis preferansetollbehandling selv om tilfredsstillende opprinnelsesbevis blir fremlagt. Begrunnelsen for dette er at Tollvesenet i slike tilfeller ikke har hatt noen faktisk eller fysisk mulighet til å foreta kontroll med henblikk på opprinnelsen idet varene allerede kan være tatt i bruk, være videresolgt eller konsumert/forbrukt.

Tollregionen kan imidlertid ut fra gitt delegering og gjeldende retningslinjer etter vurdering i konkrete enkeltilfeller innrømme preferansetollbehandling dersom Tollvesenet ikke har grunn til å betvile varenes opprinnelsesstatus og berettigelse til preferansetollbehandling.

13. STRAFFEBESTEMMELSER - TOLLOVEN

Etter tolloven § 64 er det straffbart å legge frem, utstede eller foranledige utstedt uriktig opprinnelsesbevis eller legitimasjonsdokument. For at straff skal kunne komme til anvendelse, kreves det at vedkommende visste eller burde forstått at dokumentet var uriktig. Anmeldelse blir på vanlig måte å sende politiet såfremt det må antas at det foreligger straffbart forhold

fra den som legger frem et uriktig opprinnelsesdokument eller legitimasjonsdokument;
eller

fra den som utsteder eller foranlediger utstedt slike dokumenter som er bestemt å tjene som bevis ved tollekspedisjon i et annet land.

Gjenpart av eventuelle slike anmeldelser sendes Toll- og avgiftsdirektoratet, ved Prosedyre- og kontrollavdelingen.

Videre, uavhengig av om vedkommende importør eller eksportør i Norge blir å straffe eller ikke, kan produsent eller andre som i utlandet har avgitt et uriktig opprinnelsesdokument straffes etter nasjonal lovgivning, jf artikkel 27 i Vedlegg V.

I tilknytning til foranstående vises til §§ 8, 17, 32, 56, 57 og 64 i lov av 10. juni 1966 om toll med senere endringer (tolloven).

Oslo, 30. april 2008

Per Eirik Ask Johannessen
underdirektør

Leif Ottar Pettersen
rådgiver